

Effective Factors in the Prevention of Violent Crimes in Mashhad (Case Study: Snatching)

Received: 23, April, 2022

Accepted: 05, June, 2022

Article type: Research Article

PP: 7-30

DOI:

[10.22034/entezam.2022.100239](https://doi.org/10.22034/entezam.2022.100239)

Ebrahim Davoudi Dehaqani

Associate Professor, Department of Strategic Management and Future Studies, Amin Police University, Tehran. Iran (Corresponding Author). Email: ebrahim.davoodi@apu.ac.ir

Mohammad Valian Iraj

MA in Police Command and Management, Amin Police University, Tehran, Iran. Email: mohammad.valianiraj@gmail.com

Hadi Rafiei Kia

Assistant Professor, Department of Police Prevention, Amin Police University, Tehran. Iran. Email: sattar91h93@gmail.com

Ali Ghanbari

PhD student of crime prevention, Amin University of Police Sciences, Tehran, Iran. Email: a.qanbari@yahoo.com

Abstract

Background and objectives: The crime of snatching (pickpocketing and mobile-pickpocketing) is one of the most violent crimes common in Mashhad city. By examining the statistics, the growing trend of violent crimes - every year compared to the previous year - can be seen; a point that is not pleasant for a metropolis like Mashhad, which annually welcomes more than five million pilgrims from all over the country and even neighboring countries, and will have negative consequences. Therefore, the current research seeks to explore the effective factors in police prevention of the violent crime of snatching in the city of Mashhad with an exploratory approach and also provide solutions in this regard.

Method: In terms of its objectives this study is of an applied research type and in terms of methodology it is considered as a descriptive-analytical type that was conducted using a qualitative approach. The participants of the research to identify effective factors in the prevention of the violent crime of snatching were managers and law enforcement experts related to the subject, and a semi-structured interview was conducted with thirteen of them until theoretical saturation. In order to increase internal and external validity, expert participants were employed. Also, multiple rounds of interviews were completed. Textual data was analyzed by thematic content analysis using MAXQDA software.

Findings: Using experts' opinions, "criminal", "situational" and "social" factors in preventing the violent crime of snatching in Mashhad city were calculated. The number of identified criminal, situational and social factors was 25, 75, and 51, respectively.

Results: Looking at the results of the research, criminal factors include judicial factors and legal factors, and situational factors include human and organizational resources, information systems, management principles, and employee training. Public awareness, intra-organizational interactions, extra-organizational interactions and environmental factors were included under social factors.

Keywords: Crime prevention, Police prevention of violent crimes, Violent crimes, Factors and solutions, Mashhad city.

عوامل مؤثر در پیشگیری از جرائم خشن در شهر مشهد (مورد مطالعه: قاپ‌زنی)

چکیده

زمینه و هدف: جرم قاپ‌زنی (کیف‌قاپی و موبایل‌قاپی) یکی از خشن‌ترین جرائم رایج در سطح شهر مشهد است. با بررسی آمارها، روند رو به رشد جرائم خشن - هر سال نسبت به سال قبل - را می‌توان مشاهده کرد؛ نکته‌ای که برای کلان‌شهری مثل مشهد که سالانه پذیرای بیش از پنج میلیون زائر از سراسر کشور و حتی کشورهای همسایه است، موضوع خوشایندی نیست و تبعات منفی به‌دنبال خواهد داشت؛ بنابراین پژوهش حاضر به‌دنبال آن است تا با رویکرد اکتشافی، عوامل مؤثر در پیشگیری انتظامی از جرم خشن قاپ‌زنی در شهر مشهد را مورد کاوش قرار داده و همچنین راهکارهایی در این خصوص ارائه دهد.

روش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر نوع تحقیق، توصیفی - تحلیلی است که با رویکرد کیفی انجام شد. مشارکت‌کنندگان پژوهش برای شناسایی عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپ‌زنی، مدیران و کارشناسان انتظامی مرتبط با موضوع بودند که از سیزده نفر از آن‌ها تا اشباع نظری مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به‌عمل آمد. به‌منظور افزایش روایی درونی و بیرونی، از مشارکت‌کنندگان متخصص استفاده شد. همچنین در دوره‌های متعدد مصاحبه‌ها تکمیل شد. داده‌های متنی به روش تحلیل محتوای مضمونی با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا، تحلیل شد.

یافته‌ها: با استفاده از نظرات خبرگان، عوامل «کیفری»، «وضعی» و «اجتماعی» در پیشگیری از جرم خشن قاپ‌زنی در شهر مشهد احصا شد. تعداد عوامل کیفری، وضعی و اجتماعی شناسایی شده به ترتیب ۲۵، ۷۵ و ۵۱ بوده است.

نتایج: با نگرش به نتایج حاصل از تحقیق، عوامل کیفری شامل عوامل قضایی و عوامل قانونی بوده و عوامل وضعی شامل منابع انسانی و سازمانی، سامانه‌های اطلاعاتی، اصول مدیریتی و آموزش کارکنان بوده است. ذیل عوامل اجتماعی نیز آگاه‌سازی عمومی، تعاملات درون‌سازمانی، تعاملات برون‌سازمانی و عوامل محیطی قرار گرفت.

کلیدواژه‌ها: پیشگیری از جرم، پیشگیری انتظامی از جرائم خشن، جرائم خشن، عوامل و راهکارها، شهر مشهد.

دریافت: 1401/02/03

پذیرش: 1401/03/15

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

صص: 7-30

شناسه دیجیتال (DOI):

[10.22034/entezam.2022.100239](https://doi.org/10.22034/entezam.2022.100239)

ابراهیم داودی دهاقانی

دانشیار گروه مدیریت راهبردی و آینده‌پژوهی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). رایانامه: ebrahim.davoodi@apu.ac.ir

محمد ولیان ایرج

کارشناسی ارشد فرماندهی و مدیریت انتظامی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه:

mohammad.valiyaniraj@gmail.com

هادی رفیعی کیا

استادیار گروه پیشگیری انتظامی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه:

sattar91h93@gmail.com

علی قنبری

دانشجوی دکتری پیشگیری از جرم دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. رایانامه:

a.qanbari@yahoo.com

در میان آسیب‌های اجتماعی، جرائم خشن اگرچه از نظر کمی درصد کمتری را به خود اختصاص داده است، به دلیل برجای گذاشتن هزینه‌های روانی، اجتماعی و اقتصادی سنگین و طولانی‌مدت و همچنین به‌خطرانداختن امنیت اجتماعی بسیار بااهمیت است. در نظام قضائی و انتظامی ایران قتل عمد، ضرب و جرح و تخریب در زمره جرائم خشن محسوب می‌شود. جرائمی همچون سرقت‌های مسلحانه، قاپ‌زنی (کیف‌قاپی، موبایل‌قاپی)، تجاوز به عنف و آدم‌ربایی نیز جزو جرائم خشن محسوب شده و هم‌اکنون به یکی از دغدغه‌های پلیس پیشگیری و کلانتری‌ها تبدیل شده است. یکی از راهبردهای اساسی در حوزه کنترل اجتماعی «پیشگیری» است. راهبردهای پیشگیری متشکل از راهکارهای مستقیم و غیرمستقیم با هدف ایجاد امکانات و موقعیت‌های بازدارنده از جرم مطرح می‌شود. منظور ما از پیشگیری، مجموعه اقدام‌های سیاست جنایی به‌استثنای اقدام‌های کیفری است که غایت و هدف انحصاری یا لاقبل جزئی از آن اقدامات، محدود کردن امکان وقوع مجموعه‌ای از جرائم از طریق غیرممکن کردن ارتکاب جرم، اجتناب کردن از ارتکاب جرم و کاهش احتمال‌های ارتکاب جرم است (ساداتی، 1390، ص 2). بر همین اساس بند ۸ ماده ۴ قانون نیروی انتظامی مصوب 1369/4/27 پیشگیری از وقوع جرم را از جمله وظایف نیروی انتظامی می‌داند که به‌عنوان ضابط قوه قضائیه عهده‌دار انجام آن است. به این شکل، وظایف متنوعی برای پلیس به‌منظور پیشگیری از وقوع جرم و جلوگیری از وقوع وضعیت‌های خطرناک و جرم‌زا به‌وجود آمده است (ساداتی، 1390، ص 2-3).

شهر مقدس مشهد به لحاظ موقعیت مذهبی و پذیرش تعداد زیادی از زائران و مسافران و ورود و خروج سالیانه بیش از پنج‌میلیون مسافر زائر داخلی و خارجی، کانون مناسبی برای انجام جرائم خشن به‌ویژه قاپ‌زنی توسط تبهکاران حرفه‌ای و سابقه‌دار می‌باشد. یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های پلیس (آگاهی)، در شهر مقدس مشهد به‌عنوان دومین قطب بزرگ جمعیتی کشور (پس از تهران)، که با رشد زیاد جمعیت و ورود گسترده زائران و گردشگران

مواجه است، می‌تواند وجود جرائم مختلف از جمله قاپ‌زنی باشد که بدون تردید تأثیر زیادی نیز بر امنیت شهر و احساس امنیت مردم دارد. مقایسه آماری ارتکاب جرائم در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که در سطح شهر مشهد قاپ‌زنی (موبایل‌قاپی و کیف‌زنی) سیر صعودی داشته است و شهر مشهد به دلیل شرایط خاص فضایی، کالبدی و اجتماعی دارای بالاترین آمار در بین شهرهای کشور است. رشد آمار سرقت با عنایت به رابطه مثبت رشد جمعیت، بیکاری، رکود تولید و فقر، مصرف مواد مخدر با میزان بزهکاری در هر پهنه مکانی می‌تواند تابعی از افزایش کمی جمعیت، بیکاری، رکود فقر، مصرف مواد مخدر در شهر مشهد تلقی شود. به‌طور کلی، قاپ‌زنی هم از لحاظ عرفی و هم از لحاظ قانونی به‌عنوان یک آسیب جدی محسوب می‌شود. هرچند عوامل متعددی از جمله فقر، بیکاری، اعتیاد، شیوه‌های تربیتی غلط، مبانی شخصیت، عدم رشد اخلاقی کافی، نداشتن قدرت تحلیل و تفکر درباره پیامدهای رفتاری خود در بروز این معضل تأثیر دارد، اما باید توجه داشت عوامل شخصیتی اهمیت ویژه‌ای در ارتکاب این‌گونه سرقت‌ها دارد. این افراد از لحاظ رشد اخلاقی در سطح پایین و ضعیفی هستند و به‌طور کلی، ثبات و استواری و قدرت تحلیل و تفکر درباره پیامدهای رفتار خود را به‌قدر کافی ندارند.

در سطح برون‌مرزی نیز در سال 2016، بیش از 1.6 میلیون جراحات غیرکشنده و مرتبط با حمله در بخش اورژانس ایالات متحده تحت درمان قرار گرفتند. این در حالی است که بیش از نیمی از حوادث خشونت‌آمیز به پلیس گزارش نمی‌شود (مور و باون¹، 2018).

آمارها نشان می‌دهد که جرائم خشن از سال 1390 افزایش قابل‌ملاحظه‌ای داشته است؛ به‌طوری‌که هر سال در قیاس با سال قبل، شاهد افزایش جرائم هستیم؛ خصوصاً در جرم قاپ‌زنی (کیف‌قاپی و موبایل‌قاپی) این افزایش بسیار ملموس و نگران‌کننده است (فرماندهی انتظامی استان خراسان رضوی، 1399). اهمیت انجام این پژوهش از آنجا مشخص می‌شود که توجه به عوامل به‌دست‌آمده، چراغ راهی را برابر مسئولان و مدیران قرار می‌دهد تا با شناخت

عوامل مؤثر بر پیشگیری از جرم خشن قاپ‌زنی، برنامه‌های مؤثرتری به‌منظور پیشگیری از این مسئله اجتماعی به‌کار گیرند. همچنین ضرورت انجام پژوهش حاضر این است که تأخیر در شناسایی این عوامل، افزایش احساس ناامنی و خسارت‌های اقتصادی و اجتماعی بسیاری را برای شهروندان به‌دنبال خواهد داشت. در نتیجه سؤال اصلی پژوهش این است که عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپ‌زنی در شهر مشهد کدامند؟

پیشینه و مبانی نظری

رجب‌زاده چناری، حاجی‌تبار فیروزجائی و اسماعیلی (1400)، در پژوهشی با عنوان «رهیافت اجتماع محوری پلیس در پیشگیری از جرائم در پهنه استان مازندران» نشان دادند که رهیافت اجتماع محوری در پلیس استان مازندران با اجرای طرح‌هایی اعم از طرح مکننا، طرح شورای معتمد پلیس، تعبیه واحدهای مشاوره و مددکاری و طرح‌های چهارگانه ارتقای امنیت اجتماعی (رعد، فاتح، نصرت و ظفر) با زیربنای جرم‌شناسی و مبتنی بر نظریاتی همچون عدالت ترمیمی، برجسب‌زنی و نظریه حداقلی حقوق کیفری ضمن حصول سازش 75 درصدی پرونده‌های ارجاعی، موجب توقف و کاهش جرائم موردنظر محله‌ها و ارتقای احساس امنیت اجتماعی شده است؛ بنابراین پلیس مازندران رهیافت اجتماع محوری را بر پایه سیاست جنایی مشارکتی در جرائم کم‌اهمیت و خرد با اجرای برنامه‌ها و طرح‌های متمرکز و غیرمتمرکز با موفقیت به ظهور رسانده است. ترکی و عبدالملکی (1400)، در پژوهشی با عنوان «تأثیر مدیریت گشت انتظامی یگان امداد فاتب بر پیشگیری از جرم کیف‌قاپی (مورد مطالعه قرارگاه شمال)» دریافتند که مدیریت گشت انتظامی یگان امداد فرماندهی انتظامی تهران بزرگ بر پیشگیری از جرم کیف‌قاپی تأثیر داشته است. به‌طور کلی، می‌توان نتیجه گرفت تأثیر پنج بعد «برنامه‌ریزی سازمان‌دهی، هدایت، نظارت و ارزیابی» مدیریت گشت‌های انتظامی یگان امداد بر پیشگیری از جرم کیف‌قاپی مثبت، معنادار و در حد متوسط بوده است. رسولی و یاری‌مقدم (1399)، در پژوهشی با عنوان «نقش شورای معتمد پلیس در پیشگیری از جرائم خشن

(مطالعه موردی: معتمدین شهر گرگان)» به این نتیجه رسیدند که رؤسای کلانتری‌ها با استفاده از ظرفیت مشارکت معتمدین (مردم) می‌توانند منجر به پیشگیری از جرائم خشن در شهر گرگان شوند و در مجموع نیز می‌توان گفت جلب اعتماد مردم و مشارکت مردمی در تأمین و حفظ امنیت مهم‌ترین دستاورد فرماندهی انتظامی است. باقری، جعفری، سلطانی‌فر (1399)، در پژوهشی با عنوان «بررسی و اولویت‌بندی شاخص‌های مؤثر در پیشگیری از جرائم و آسیب‌های اجتماعی (از دیدگاه کارشناسان سازمان‌های مردم‌نهاد شهر اردبیل)» اشاره کردند که شاخص‌های مؤثر (مرتبط با نقش سَمَن‌ها) در پیشگیری از جرائم و آسیب‌های اجتماعی در شهر اردبیل به‌ترتیب اولویت عبارت‌اند از: بیکاری، حاشیه‌نشینی، خشونت، اعتیاد و مواد مخدر، ازدواج دیرهنگام، طلاق، سرقت، روابط زناشویی و خودکشی. شری‌زاده (1398)، در پژوهشی با عنوان «چالش‌های حقوقی و پلیسی نظارت بر مجرمان سابقه‌دار» نشان داد که موضوع نظارت بر مجرمان سابقه‌دار از جهات مختلف از جمله مفهومی، به‌دلیل فقدان معیار یا مصادیق قانونی جرم و مجرم سابقه‌دار و تبیین امکانات و نیازهای پلیس و کمّ و کیف آن‌ها و همچنین از جهت قانونی و اجرایی با کاستی‌ها و مشکلات زیادی مواجه است. امینی، مرشدی و اسماعیلی پور (1397)، در پژوهشی با عنوان «بررسی جرم شناختی علل سرقت‌های توأم با خشونت» به این نتیجه رسیدند که عوامل مختلفی (درونی و بیرونی) در ارتکاب سرقت‌های توأم با خشونت دخیل است. عوامل درونی مانند فقر اقتصادی، فرهنگی و کینه‌توزی، پرخاشگری کمترین و عوامل بیرونی مانند فقر اقتصادی، فرهنگی و جغرافیایی بیشترین تأثیر را داشته است. علی‌زاده، ذاکری نصرآبادی و سلیمی (1397)، در پژوهشی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب جرائم خشن و خاص در بین مجرمین در زندان شهرستان سیرجان» به این نتیجه رسیدند که بیشتر مجرمین مرد، دارای تحصیلات پایین، بیکار یا دارای مشاغل با درآمد کم می‌باشند و در گروه سنی کمتر از 35 سال مرتکب چنین جرائمی شده‌اند، و عواملی چون اعتیاد، سابقه زندانی شدن، زندگی در مناطق جرم‌خیز، وضعیت خانوادگی زندانیان با جرائم خشن رابطه معنادار داشت.

ساکران، هارگارتن و ریوارا^۱ (2022)، در پژوهشی با عنوان «هماهنگی رویکرد ملی برای پیشگیری از خشونت» نشان دادند که خشونت به اشکال مختلفی از جمله حمله، قتل، خودکشی، خشونت شریک جنسی، کودک‌آزاری، سالمندآزاری و مانند آن‌ها ظاهر می‌شود و تلفات انسانی زیادی را تحمیل می‌کند و پیامدهای اقتصادی مهمی از جمله هزینه‌های مراقبت‌های حاد، نیاز به مراقبت‌های بهداشتی طولانی‌مدت در خانه، ازدست‌دادن بهره‌وری و ناتوانی در ادغام مجدد در جامعه را به همراه دارد. از سال 2019، نرخ قتل در ایالات متحده 35 درصد افزایش یافته و به 8.1 در هر 100000 نفر در سال 2021 رسیده است که به‌موازات افزایش کلی جرائم، جرائم خشونت‌آمیز نیز افزایش یافته است. کاپلان، کندی، دراو، باومن^۲ (2022)، در پژوهشی با عنوان «پیشگیری از جرائم خشونت‌آمیز مبتنی بر داده و مکان: ابتکار پلیس کانزاس سیتی، میسوری» نوشته‌اند که اداره پلیس کانزاس-سیتی، میسوری به دنبال کاهش جرائم خشونت‌آمیز با رویکرد مبتنی بر شواهد برای تجزیه و تحلیل مشکل و برنامه‌ریزی مداخله بود. پلیس و شرکای اجتماعی آن‌ها با استفاده از تجزیه و تحلیل نقاط داغ و مدل‌سازی مکان‌های پرخطر، یک برنامه مداخله‌ای مبتنی بر جرم و جنایت را اجرا کردند که بر جاذبه‌های اصلی مولد جرم متمرکز بود. مناطق هدف و مقایسه برای ارزیابی نتیجه انتخاب شدند. در طول دوره زمانی برنامه یک‌ساله، جرائم خشونت‌آمیز به میزان قابل توجهی بیش از 22 درصد کاهش یافت. همچنین اقدامات پلیسی کمتری که منجر به دستگیری یا استناد می‌شد و همچنین پیشگیری از جرم بدون انبوه اقدامات پلیس علیه افراد مستقر در مناطق هدف به‌دست آمد. ویزبرد^۳ (2021)، در پژوهشی با عنوان «حضور پلیس، نرخ واکنش سریع و پیشگیری از جرائم خشن» تأثیر حضور پلیس بر جرم و جنایت را با استفاده از یک پایگاه داده منحصر به فرد تخمین زد و مکان دقیق خودروهای گشتی اداره پلیس دالاس را در سال 2009 ارزیابی کرد. نتایج این تخمین و ارزیابی موجب تغییر احتمالی مکان حضور و به‌حداقل رساندن زمان پاسخ پلیس می‌شود. کاهش 10 درصدی حضور پلیس در مکان‌های مشخص شده

1- Sakran, Hargarten & Rivara

2- Caplan, Kennedy, Drawve & Baughman

3- Weisburd

منجر به افزایش 7 درصدی جرائم شد. این نتیجه این حقیقت را روشن می‌کند که تغییرات معمول در گشت پلیس می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر رفتار مجرمانه داشته باشد. کاستلی، سورمانی، تروخیلو و پوپویچ¹ (2017)، در پژوهشی با عنوان «پیش‌بینی نرخ جرائم خشن در مناطق شهری براساس هوش مصنوعی» برای پیش‌بینی نرخ جرائم خشن در مناطق شهری با بهره‌گیری از داده‌های اقتصادی - اجتماعی، داده‌های پلیس و سایر داده‌های مربوط به جرم یک سیستم مبتنی بر هوش مصنوعی، پیشنهاد کرده‌اند. در روش محاسباتی پیشنهادی برای پیش‌بینی جرم، مناطق مختلف شهری ایالات متحده در نظر گرفته شده است. نتایج به‌دست‌آمده، مناسب بودن روش پیشنهادی برای پیش‌بینی میزان جرائم را تأیید می‌کند. به‌طور خاص، روش پیشنهادی با توجه به تکنیک‌های پیشرفته موجود، خطای کمتری تولید می‌کند و به‌ویژه برای تجزیه و تحلیل مقدار زیادی از داده‌ها مناسب است. این یک ویژگی فوق‌العاده مهم در جهانی است که در حال حاضر به سمت توسعه شهرهای هوشمند حرکت می‌کند.

دقت در یافته‌های پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که پژوهشی مستقل که به‌صورت مشخص به موضوع قاپ‌زنی در شهر مشهد با توجه به ویژگی‌های خاص مذهبی و اجتماعی آن پرداخته باشد، ملاحظه نمی‌شود؛ بنابراین متغیر خاصی از پیشینه‌ها استخراج نشد و پژوهش با رویکرد کیفی ادامه یافت.

جرائم خشن

در یکی از تقسیم‌بندی‌های مرسوم، انواع جرم را به جرم جانی یا خشونت‌زا مثل قتل، جرم مالی مثل سرقت، جرم بدون قربانی مثل ولگردی، جرم دولتی مثل اختلاس و جرم سازمان‌یافته مثل قاچاق مواد مخدر، قاچاق اسلحه، حمله مسلحانه به بانک‌ها و مانند آن‌ها تقسیم می‌کنند (عاقلی کهنه‌شهری و امامقلی‌پور، 1381، ص 26). منظور از جرائم خشن، جرائمی است که به‌صورت گستاخانه و با خشونت و جسارت در انظار عمومی رخ دهد. جرائم خشن شامل

1- Castelli, Sormani, Trujillo & Popovič

قتل، منازعه (ضرب و جرح و اسیدپاشی و...)، تهدید اشخاص، آدم‌ربایی، سقط جنین، جرائم جنسی به عنف و اکراه، زورگیری و سرقت مسلحانه است. وجه تمایز جرائم خشن از پرخاشگری و خشونت در این است که جرائم خشن به وسیله حقوق جزا منع می‌شود، زیرا بر اساس حقوق جزاست که طبقات خاصی از رفتار، جرائم خشن تعریف می‌شود (مهاجرپور، پوربابایی، حشمتی و صابری، 1395، ص 104).

آربلاستر¹ می‌گوید عمل خشونت‌آمیز آن چیزی است که دربردارنده صدمه، آسیب یا خسارت به انسان یا غیرانسان و یا یک شیء باشد (باسانت²، 1999، ص 6). گلاسر³ (1999) معتقد است خشونت دربردارنده مجموعه عامل جرم و قربانی است و بنابراین ممکن است به‌عنوان یک پاسخ جسمانی به شخص دیگری تعریف شود. در یک تقسیم‌بندی می‌توان خشونت را به انواع زیر تقسیم‌بندی کرد: خشونت جسمانی، خشونت عاطفی و خشونت جنسی (علمی، تیغ‌زن و باقری، 1390، ص 164). در بررسی مبانی نظری خشونت، نظریه یادگیری اجتماعی مطرح می‌شود؛ براساس این دیدگاه رفتارهای افراد در اثر هم‌نشینی با افراد جامعه آموخته می‌شود. این دیدگاه به نقش خانواده و همسالان در ارتکاب خشونت اشاره دارد. باندورا مدعی است که غالب رفتارهای انسان از طریق مشاهده و در خلال فرایند الگوسازی فراگرفته می‌شوند. برگس و اکرس نیز یادگیری رفتار کجروانه را عمدتاً از طریق فرایندهای تقویت و سازوکارهای اساسی آن یعنی تشویق و تنبیه مورد توجه قرار می‌دهند و معتقدند ادامه یا توقف هر نوع رفتاری بستگی به تشویق یا مجازات دارد؛ یعنی تشویق موجب ادامه رفتارهای انحرافی همچون سایر رفتارهای اجتماعی در اثر آمیزش با دیگران آموخته می‌شود (رئسی، 1382، ص 140). هیرشی⁴ در نظریه کنترل اجتماعی معتقد است که بزهکاری زمانی اتفاق می‌افتد که قیود فرد نسبت به اجتماع ضعیف شود یا به‌کلی از بین برود (مشکاتی و مشکاتی، 1381، ص 12).

1- Arblaster
2- Bassant
3- Glaser
4- Hirchi

قاپزنی (کیف‌قاپی / موبایل‌قاپی)

قاپزنی از انواع سرقت جبری می‌باشد، و می‌توان گفت تا حدودی جرمی جدید است که در نیم‌قرن اخیر به‌وجود آمده و رشد چشم‌گیری داشت است. فرد درحالی‌که در بی‌خبری از محلی عبور می‌کند مورد تهاجم قرار می‌گیرد و علاوه بر اینکه کیفش ربوده می‌شود صدمات جسمی و روحی شدیدتری به وی وارد می‌شود (نبوی رستاقی، بیات، رجبی و ساداتی، 1397، ص 127).

پیشگیری از جرم

پیشگیری از نظر لغوی به معنای «جلوگیری و دفع» و پیشگیری کردن به معنای «مانع‌شدن» به‌کار رفته است (افتخاری، 1396، ص 2). واژه پیشگیری، در فرهنگ لغت به معنای «جلوگیری کردن، مانع‌شدن، مانع‌سرایت‌شدن و پیش‌بینی‌کردن» آمده است. پیشگیری مفهوم کلی است و به مجموعه اقدام‌هایی گفته می‌شود که برای جلوگیری از فعل‌وانفعال‌های زیان‌آور بر فرد و گروه به عمل می‌آید. اکبلوم^۱ (2005، ص 28) بیان می‌کند که «پیشگیری از جرم به معنای مداخله در علل حوادث مجرمانه و ناامنی به‌منظور کاهش خطرات این اتفاق و یا عواقب بالقوه آن‌هاست.»

پیشگیری از جرم را می‌توان به شیوه‌های مختلفی طبقه‌بندی کرد. شاید بتوان اولین تلاش برای طبقه‌بندی پیشگیری از جرم را مدل سلامت عمومی برای طرح‌های پیشگیری از بیماری دانست. (به نقل از: برانینگهام و فاست^۲، 1976؛ کاپلان^۳، 1964؛ لیول و کلارک^۴، 1965؛ شا و روث^۵، 1974). در طول 25 سال گذشته یا بیشتر، به‌تدریج تمرکز بر رویدادهای مجرمانه، جایگزین تمرکز بر مجرمان شده است (گیلینگ^۶، 1997؛ کرافورد^۷، 1998) و شواهد

1- Ekblom

2- Branting-ham & Faust

3- Caplan

4- Leavell & Clark

5- Shah & Roth

6- Gilling

7- Crawford

اندکی در خصوص موفقیت پیشگیری اولیه هوشمندانه و مطلوب (کلارک^۱، 1992، 1997؛ گلدبلات و لوئیس^۲، 1998؛ شرمن، گاتفردسون، مکنزی، ریترو و بوشوی^۳، 1998؛ تیلی^۴، 2010) وجود دارد. موفقیت در پیشگیری از جرم با نظریه‌های پیشگیری وضعی سازگاری دارد. ظرفیت تغییرات جزئی در محیط برای برانگیختن تغییرات اساسی در رفتار، یک سنت تثبیت‌شده در روان‌شناسی اجتماعی است که والتر میشل^۵ (1968) پیشگام آن است. تحلیل‌های میشل نشان داد که رفتار فرد، زمانی که به‌دقت مورد بررسی قرار می‌گیرد، به‌شدت وابسته به نشانه‌های موقعیتی است که در رفتار او تأثیر گذار است.

پیشگیری وضعی جرم، که توسط دفتر ملی بریتانیا توسعه یافت، توجه خود را از تغییرات گسترده اجتماعی بر تلاش‌های ویژه در مکان‌ها و زمان‌های هدف جرم متمرکز ساخت که می‌توانست فرصت‌های ارتکاب جرم را از میان ببرد. این تحول، پیشگیری از جرم را از سطح کلان به سطح خرد تغییر داد (لب^۶، 2020، ص 26).

روش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، تحقیقی کاربردی است. به لحاظ ماهیت و رویکرد روش‌شناختی نیز از نوع مطالعات کیفی است که به روش تحلیل محتوای مضمونی انجام شد. هدف از آن، شناخت عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپزنی در شهر مشهد است؛ لذا روش‌شناسی کیفی به‌منزله روش غالب انتخاب شد. به‌دلیل تناسب روش‌شناسی کیفی برای کشف پیچیدگی‌ها و زوایای پنهان یک پدیده، برای تفسیر عوامل مؤثر در پیشگیری از جرائم از روش‌شناسی کیفی بهره‌گرفته شد. جامعه مشارکت‌کنندگان پژوهش، مدیران متخصص و فرماندهان ارشد پلیس در شهر مشهد و کارشناسان خبره برون‌سازمانی شهر مشهد هستند که در خصوص

1- Clarke

2- Goldblatt & Lewis

3- Sherman, Gottfredson, Mackenzie, Reuter & Bushway

4- Tilley

5- Mischel

6- Lab

جرائم خشن دارای تجربه و اطلاعات بودند. تعداد مشارکت کنندگان پس از اشباع نظری مشخص شد که تعداد آن‌ها 13 نفر بود. نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت هدفمند مبتنی بر معیار بود. از ابزار مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با نمونه‌های انتخاب‌شده، از طریق سؤال دربارهٔ تجربیات مشارکت کنندگان در خصوص عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپ‌زنی در شهر مشهد استفاده شد. در این پژوهش از روش تحلیل متن و محتوای کیفی از نوع «شبکه مضمونی» استفاده شد. در این روش تلاش می‌شود از متن به مضامین پایه‌ای، مضامین سازمان‌دهنده و مضامین فراگیر دست یافت؛ بنابراین ابتدا تحلیل متن تمامی مصاحبه‌ها و استخراج مضامین پایه و به عبارتی تحلیل متن انجام شد. سپس نحوهٔ انتزاعی-سازی و استخراج مضامین سازمان‌دهنده و در انتها با کمک نرم‌افزار مکس کیودا، نیز کشف و توصیف شبکه مضامین عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپ‌زنی در شهر مشهد صورت گرفت.

یافته‌های تحقیق

الف- یافته‌های توصیفی

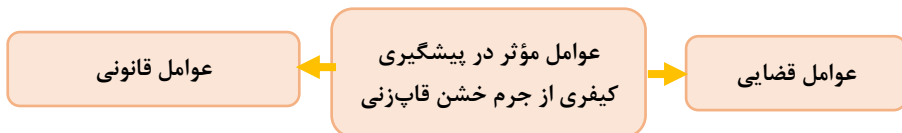
جدول 1. خلاصه ویژگی‌های توصیفی پاسخگویان

درصد	فراوانی (نفر)	طبقه‌بندی متغیر	ویژگی
15/38	2	10 تا 15 سال	سابقهٔ خدمت
15/38	2	15 تا 20 سال	
46/15	6	20 تا 25 سال	
23/08	3	25 تا 30 سال	
7/69	1	کمتر از 5 سال	
15/38	2	5 تا 10 سال	سابقهٔ مدیریت
15/38	2	10 تا 15 سال	
53/85	7	15 تا 20 سال	
53/85	7	انتظامی	
23/08	3	حقوقی	تخصص
7/69	1	اطلاعات	
7/69	1	جنایی	
7/69	1	مشاوره	
38/46	5	کارشناسی	
46/15	6	کارشناسی ارشد	
15/38	2	دکتری تخصصی	

ب- یافته‌های تحلیلی: یافته‌های به‌دست‌آمده از تجزیه و تحلیل داده‌های متنی به‌دست‌آمده از متن پیاده‌سازی شده حاصل از مصاحبه با مشارکت‌کنندگان در پژوهش حاضر براساس پرسش‌های پژوهش در ادامه آمده است:

عوامل مؤثر در پیشگیری کیفری از جرم خشن قاپ‌زنی: این عوامل شامل «عوامل قانونی» و «عوامل قضایی» بود که مهم‌ترین و پرتکرارترین آن‌ها شامل «حمایت قضایی به‌موقع و به‌جا از کارکنان» و «وجود قوانین مناسب، محکم و بازدارنده» است. یکی از اهداف اصلی مجازات مجرمان به‌ویژه در جرائم خشن، جلوگیری از تکرار جرم پس از تحمل مجازات می‌باشد؛ اما بررسی‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که بسیاری از مجرمان به‌ویژه در جرائم خشن، سابقه تکرار جرائم متعدد داشته‌اند و این موضوع نشانگر بازدارنده‌نبودن کافی مجازات‌ها و نامتناسب‌بودن جرم با مجازات است. از طرفی حمایت ناکافی قضایی از ضابطان قضایی و وجود برخی خلأهای قانونی در این خصوص، نه‌تنها جسارت مأموران در دستگیری مجرمان سابقه‌دار و خشن را می‌کاهد بلکه منجر به جسارت بیشتر مجرمان سابقه‌دار خواهد شد؛ برای مثال، مصاحبه‌شونده شماره A11 در تأیید این موضوع گفته بود: «حمایت و معاضدت قضایی مناسب از سوی سازمان و وجود قوانین محکم و قوی برای جرم خشن قاپ‌زنی و حمایت مناسب هم از ناحیه دستگاه قضایی و هم از ناحیه سازمان در صورت بروز خطای انسانی در برخورد با مجرمان صورت نمی‌گیرد.»

از دیگر عوامل موجود در این حوزه، می‌توان اطلاع‌داری اعلام کرد. علی‌رغم تأکیدات بسیار زیاد در خصوص رسیدگی سریع و دقیق به جرائم خشن، لیکن هنوز بسیاری از پرونده‌ها زمان بسیار طولانی را طی نموده تا به نتیجه برسند. این عوامل در شکل 1 نمایش داده شده‌اند.

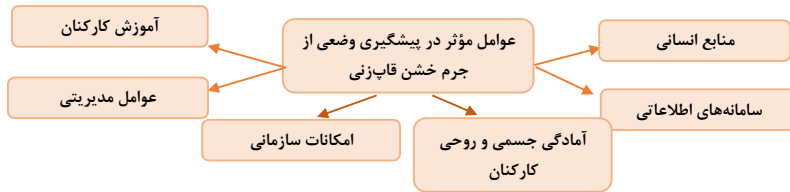


شکل 1. شبکه مضامین سازمان‌دهنده و پایه عوامل مؤثر در پیشگیری کیفری

عوامل مؤثر در پیشگیری وضعی از جرم خشن قاپ‌زنی: عوامل مؤثر در

پیشگیری وضعی از جرم خشن قاپ‌زنی شامل «آموزش کارکنان»، «منابع انسانی»، «امکانات سازمانی»، «سامانه‌های اطلاعاتی»، «آمادگی جسمی و روحی کارکنان» و «مدیریتی» است. فرماندهی انتظامی با انواع مأموریت‌های متنوع از بدو تولد تا هنگام مرگ انسان، روزانه خدمات بسیار گسترده‌ای را به مردم ارائه می‌دهد. پیشرفت جوامع و گستردگی جرائم، منجر به افزایش مأموریت‌های پلیس شده است؛ اما لازم است نیروی انسانی و تجهیزات پلیس، متناسب با افزایش مأموریت‌ها، ارتقا یابد تا نیروی انسانی با خستگی و فرسودگی مواجه نشود و انگیزه کاری کارکنان تقلیل نیابد و این موضوع بر روند انجام مأموریت‌ها به‌ویژه در حوزه پیشگیری از جرائم خشن تأثیرگذار خواهد بود. یکی از موضوعات مهم در حوزه نیروی انسانی بحث آموزش تخصصی است. برای برخورد و دستگیری مجرمان خشن، نیاز به آموزش‌های ویژه و تخصصی است کارکنان موجود در کلانتری‌ها انواع و اقسام مأموریت‌ها را انجام می‌دهند که لازم است به‌تناسب آن آموزش ببینند. از طرفی تنوع و گستردگی جرائم متناسب با پیشرفت فناوری از پیچیدگی‌های خاصی برخوردار بوده که متناسب با آن، تجهیز پلیس به انواع سامانه‌های پیشرفته از ضروریات پیشگیری از وقوع جرائم می‌باشد. هرچند سال‌های اخیر بحث هوشمندسازی پلیس در دستور کار فرماندهی انتظامی قرار گرفته و پیشرفت‌های خوبی را نیز در این حوزه شاهد هستیم. مدیران فرماندهی انتظامی به‌ویژه کلانتران و سرکلانتران از تجربه مناسب و عملی در حوزه پیشگیری از وقوع جرائم برخوردارند و استفاده بهینه از امکانات و نیروی انسانی با توجه به علم مدیریت نوین قابلیت‌های رؤسای کلانتری‌ها را افزایش خواهد داد؛ به‌عنوان مثال مصاحبه‌شونده شماره A13 در تأیید این موضوع گفته بود: «به نظر بنده پلیس بایستی از قدرت و مهارت و حمایت لازم جهت انجام مأموریت‌ها برخوردار باشد. برای مهارت بایستی آموزش‌های لازم جهت استفاده از سلاح و قوانین مربوط به آن را بیاموزد و فراگیرد تا در اجرای مأموریت با مشکل مواجه نشود و ترسی برای استفاده از سلاح نداشته باشد و تجهیزات الکترونیکی و فنی متناسب با نوع مأموریت پلیس و سامانه یکپارچه اطلاعاتی در امور انتظامی و امنیتی به‌ویژه جرم خشن قاپ‌زنی و کلانتری و پاسگاه متناسب

با جمعیت و حوزه استحفاظی از عوامل مؤثر دیگر هستند.» این عوامل در شکل 2 نمایش داده شده‌اند.

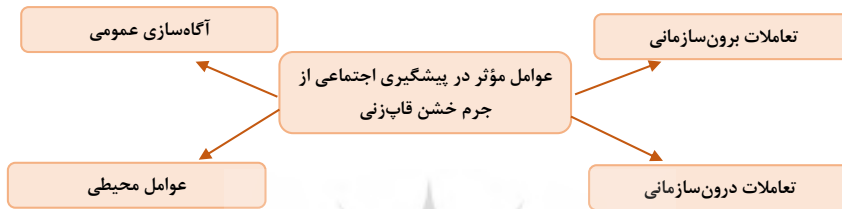


شکل 2. شبکه مضمین سازمان‌دهنده و پایه عوامل مؤثر در پیشگیری وضعی

عوامل مؤثر در پیشگیری اجتماعی از جرم خشن قاپ‌زنی: عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپ‌زنی شامل «آگاه‌سازی عمومی»، «تعاملات درون‌سازمانی»، «تعاملات برون‌سازمانی» و «عوامل محیطی» است. هرچند متولی اصلی برقراری نظم و امنیت در سطح جامعه فرماندهی انتظامی است اما پیشگیری از وقوع جرائم و ارتقای امنیت پایدار در سطح جامعه نیازمند مشارکت همه سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی می‌باشد و هر یک از سازمان‌ها در این حوزه مسئولیت دارند به‌ویژه در حوزه پیشگیری اجتماعی که نقش برخی از سازمان‌ها از جمله صداوسیما، شهرداری، رسانه‌های جمعی و... بسیار پررنگ است. تجربه نشان داده است هر چقدر آگاه‌سازی عمومی در حوزه پیشگیری از جرائم ارتقا یابد، وقوع جرائم کاهش خواهد یافت. در این حوزه ساخت کلیپ‌ها، موشن‌گرافی‌های جذاب، پیام‌های آموزشی اثرگذار می‌تواند مؤثر باشد. آموزش دانش‌آموزان و دانشجویان به حوزه مسائل انتظامی حلقه مفقوده موضوعات آموزشی ارائه‌شده در مدارس و دانشگاه‌ها است که برای آن باید فکری اساسی اتخاذ شود.

موضوع دیگری که این روزها در سطح جامعه بسیار به چشم می‌خورد، موضوع فقر و حاشیه‌نشینی است که زندگی بخشی از جامعه را تحت تأثیر خود قرار داده است. تورم و گرانی روزافزون اجناس به‌ویژه مایحتاج اولیه زندگی و تعطیلی کارخانه‌ها و اخراج کارگران و عدم پرداخت دستمزد و حقوق و مانند آن‌ها منجر به ایجاد انگیزه وقوع جرم در بین مجرمان بالقوه خواهد شد. از طرفی مشکلات مرتبط با بحران آب و از بین رفتن زمین‌ه کشاورزی و دامداری در برخی از روستاها، مهاجرت از روستاها به شهر را افزایش داده و حاشیه‌نشینی در شهرهای بزرگ

معضل این روزهای جامعه مدرن است که تبعات نامناسبی به دنبال داشته و محیطی برای بروز و ظهور استعدادها بالقوه وقوع جرم شده است؛ مثلاً مصاحبه‌شونده شماره A13 در این خصوص بیان کرده است: «بودجه کافی و مناسب جهت ساخت و تهیه مستندات و فیلم‌های آموزشی و واقعی از شبکه رسانه ملی، نمایش اقتدار پلیس و عملیات‌های موفق و عواقب بزهکاری و پلیس مشاهد از نظر اجتماعی در پیشگیری از جرم خشن قاپزنی مؤثر است.» این عوامل در شکل 3 نمایش داده شده‌اند.



شکل 3. شبکه مضامین سازمان‌دهنده و پایه عوامل مؤثر در پیشگیری اجتماعی

در مجموع عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپزنی در شهر مشهد به صورت شکل 4 ارائه شده است:



شکل 4. شبکه مضامین عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپزنی در شهر مشهد

بحث و نتیجه‌گیری

برای پاسخگویی به پرسش اصلی پژوهش مبنی بر اینکه عوامل مؤثر در پیشگیری از جرم خشن قاپزنی در شهر مشهد کدام‌اند؟ نتایج پژوهش نشان داد که منابع انسانی، امکانات سازمانی، سامانه‌های اطلاعاتی، آموزش کارکنان، ویژگی‌های روحی و جسمی کارکنان و مدیریتی از جمله عوامل مؤثر در پیشگیری وضعی از جرم خشن قاپزنی بوده است. سازمانی موفق است که مدیرانی توانمند و کارکنانی با تجربه و حرفه‌ای داشته باشد. وقتی صحبت از امنیت می‌شود این موضوع اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. فرماندهی انتظامی به مدد مدیران با تجربه و کارکنان با انگیزه می‌تواند در راستای ارتقای امنیت پایدار گام بردارد و هرگونه ضعف در این حوزه، سازمان را در دستیابی به اهداف با چالش مواجه خواهد کرد؛ بنابراین توجه به توانمندسازی مدیران و ارتقای سطح دانش کارکنان در این حوزه حائز اهمیت است. به‌طور کلی، پیشگیری وضعی بر مبنای یک افق کوتاه‌مدت کارایی و فایده‌مندی بی‌درنگ و زود هنگام تدابیر پیشگیری مبتنی است تکنیک‌های پیشگیری وضعی نیز متعدد است این تکنیک‌ها در ابتدا مورد استقبال بازار امنیت خصوصی و شرکت‌های بیمه قرار گرفت و پس از آن مقامات دولتی از آن استقبال کردند بر این اساس اکنون کمتر مکان خصوصی آزاد برای ورود عموم پیدا می‌شود که از مراقبت و نظارت انسانی یا مراقبت از طریق فناوری بهره‌نبرد هرچند همگان بر کارایی و اثربخشی آن متفق‌القول نیستند البته آثار فناوری‌های مربوط به پیشگیری محدود است؛ زیرا این فناوری برای پیشگیری از جرائم علیه اموال در اماکن بسته و نسبت به بزهکاران اتفاقی مؤثر است. همچنین پس از انجام مصاحبه با خبرگان، این نتیجه به دست آمد که آگاه‌سازی عمومی، تعاملات درون و برون سازمانی و محیطی از جمله عوامل مؤثر در پیشگیری اجتماعی از جرم خشن قاپزنی است. به‌کارگیری سازوکارهای مشارکت اجتماعی به‌عنوان کلیدی برای ارائه برنامه‌هایی با ماهیت جمعی است. نکته‌ی اساسی در ارائه طرح‌های مشارکتی برای افزایش و ارتقای امنیت، احساس امنیت و کاهش جرم خشن قاپزنی در جامعه از سوی سازمان پلیس، آن است که باید در جامعه

شرایطی فراهم گردد که از آن طریق، پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی آسان‌تر شود. مقایسه یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش رسولی و یاری‌مقدم (۱۳۹۹) نشان می‌دهد که استفاده از ظرفیت مشارکت معتمدین (مردم) می‌تواند منجر به پیشگیری از جرائم خشن شود. همچنین جلب اعتماد مردم و مشارکت مردمی در تأمین و حفظ امنیت مهم‌ترین دستاورد فرماندهی انتظامی است. همچنین در پژوهش شری‌زاده (۱۳۹۸) این یافته مشترک به‌دست آمد که موانع قضایی و خلأهای قانونی از جمله موضوعات تأثیرگذار در پیشگیری از وقوع قاپ‌زنی است.

پیشنهادها

با توجه به اینکه منابع انسانی و امکانات سازمانی، سامانه‌های اطلاعاتی، مدیریتی، وضعیت روحی و جسمی کارکنان و آموزش کارکنان از جمله عوامل مؤثر در پیشگیری وضعی از جرم قاپ‌زنی در شهر مشهد است، موضوعات زیر پیشنهاد می‌شود:

- تغییر و بازنگری در رویه تعویض شیفت واحدهای گشت کوپ، بدین نحو که پیک وقوع جرم و همچنین جغرافیای جرم احصا و برنامه‌ای هدفمند در جهت تحت پوشش قراردادن نقاط جرم‌خیز ارائه شود. گشت‌های تلفیقی در زمان پیک وقوع جرم و همچنین استفاده از گشت‌های تجسس با لباس شخصی در بعضی از ساعات شبانه‌روز در این خصوص می‌تواند چاره‌ساز باشد؛
- تقویت اشراف اطلاعاتی پلیس بر کانون جرم قاپ‌زنی در شهر مشهد و شناسایی مجرمان بالقوه. راهکار پیشنهادی در این حوزه استفاده از سامانه داشبورد فرماندهی مرکز فرماندهی و کنترل است که با استفاده از این سامانه جغرافیای جرم به تفکیک نوع جرم مشخص بر روی نقشه مشخص و بر این اساس می‌توان نسبت به تغییر تاکتیک گشت‌زنی پرداخت؛

- اجرای گشت‌های هدافمند با توجه به مناطق کانونی جرم و زمان‌بندی مناسب گشت‌های انتظامی بر پایه یافته‌های پژوهش و ساعات پیک جرم را هم می‌توان مدنظر قرار داد؛
- تغییر در طراحی فضاهای تاریک و فاقد دید که از طریق تشویق ساکنان محل و همچنین دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله شهرداری بایستی در دستور کار قرار گیرد؛ زیرا محل‌های تاریک و فاقد روشنایی فضای مناسبی را برای ارتکاب جرم فراهم می‌کند.

سیاسگزاری

نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند از حمایت‌های مادی و معنوی فرماندهان و کارکنان انتظامی استان خراسان رضوی که در انجام این پژوهش، آن‌ها را یاری کردند، تشکر و قدردانی کنند.



افتخاری، محسن. (1396). بررسی نقش پلیس در پیشگیری از جرم، همایش ملی پیشگیری از جرم در قلمرو مطالعات حقوق کیفری، علوم اجتماعی و انتظامی، کرج، معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری کل استان البرز. قابل بازیابی از:

https://www.civilica.com/Paper-ICDSCONF01ICDSCONF01_087.html.

امینی، صابر؛ مرشدی، مسعود و اسماعیلی پور، اله‌قلی. (1397). بررسی جرم شناختی علل سرقت‌های توأم با خشونت. فصلنامه انتظام اجتماعی، 10(3)، 105-130. قابل بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_105666.html

باقری، مسعود؛ جعفری، علی و سلطانی فر، محمد. (9999). بررسی و اولویت‌بندی شاخص‌های مؤثر در پیشگیری از جرائم و آسیب‌های اجتماعی (از دیدگاه کارشناسان سازمان‌های مردم‌نهاد شهر اردبیل). فصلنامه علمی مطالعات پیشگیری از جرم، 55(44)، 444-555. قابل بازیابی از:

http://cps.jrl.police.ir/article_93962.html

ترکی، حسین و عبدالملکی، حمیدرضا. (1400)، تأثیر مدیریت گشت انتظامی یگان امداد فاتب بر پیشگیری از جرم کیف‌قاپی (مورد مطالعه قرارگاه شمال). نشریه علمی پژوهش‌های دانش انتظامی، 33(1)، 111-111. قابل بازیابی از:

http://pok.jrl.police.ir/article_95959.html

رجب‌زاده چناری، کاظم؛ حاجی‌تبار فیروزجائی، حسن و اسماعیلی، مهدی. (0000). رهیافت اجتماع‌محور پلیس در پیشگیری از جرائم در پهنه استان مازندران. فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، 22(77)، 666-777. قابل بازیابی از:

http://sss.jrl.police.ir/article_96634.html

رسولی، غلامرضا و یاری مقدم، ابوتراب. (9999). نقش شورای معتمد پلیس در پیشگیری از جرائم خشن (مطالعه موردی: معتمدین شهر گرگان). فصلنامه علمی دانش انتظامی گلستان، 11(33)، 22-33. قابل بازیابی از:

http://golestan.jrl.police.ir/article_95102.html

رئیزی، جمال. (2222). جوانان و ناهنجاری‌های رفتاری. فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی، 00(11)، 555-777. قابل بازیابی از:

http://journals.atu.ac.ir/article_5242_616428e895aec6ef45fa1be065208fba.pdf

ساداتی، سید محمد مهدی. (۱۳۹۰). پلیس و پیشگیری از جرائم بدون بزه دیده، فصلنامه نظم و امنیت انتظامی، 4(1)، 1-33. قابل بازیابی از:

http://osra.jrl.police.ir/article_9776.html

شری زاده، مهدی. (8888)، چالش‌های حقوقی و پلیسی نظارت بر مجرمان سابقه دار، فصلنامه کارگاه، 22(66)، 7-00. قابل بازیابی از:

http://det.jrl.police.ir/article_20515.html

عاقلی کهنه شهری، لطفعلی و امامقلی پور، سارا. (1111). تأثیر عوامل اقتصادی- اجتماعی بر وقوع جرائم خشن: مطالعه موردی قتل عمد. فصلنامه کارگاه، 1(1)، 22-88. قابل بازیابی از:

<http://journals.police.ir/backend/uploads/ac7bb57476db1ba0742dee638b3c53f21ba7c446.pdf>

علمی، محمود؛ تیغزن، خدیجه و باقری، ربابه. (0000). تبیین میزان شیوع خشونت و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن (مطالعه موردی: دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه و پسرانه عجب‌شیر). تهران: برگزیده مجموعه مقالات دومین همایش جامعه ایمن، 333-555. قابل بازیابی از:

<http://www.sid.ir/FileServer/JF/6008613870102>

علی‌زاده، اعظم؛ ذاکری نصرآبادی، زهرا و سلیمی، اکبر. (7777). بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب جرائم خشن و خاص در بین مجرمین در زندان شهرستان سیرجان. فصلنامه انتظام اجتماعی، 00(3)، 555-000. قابل بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_105673.html

فرماندهی انتظامی استان خراسان رضوی. (1399). معاونت عملیات ف.ا. مشهد، مرکز فرماندهی و کنترل.

مشکاتی، محمدرضا و مشکاتی، زهراسادات. (1111). سنجش تأثیر عوامل درونی و بیرونی خانواده بر بزهکاری نوجوانان. *مجله انجمن جامعه‌شناسی*، 4(2)، 3-55. قابل بازیابی از:

http://www.jsi-isa.ir/article_27715.html

مهاجرپور، امیرمحمد؛ پوربابایی، شکوه؛ حشمتی، شیرین و صابری، سید مهدی. (5555). فراوانی ارتکاب جرائم خشن ناشی از مصرف مواد محرک روان شیشه در مراجعه‌کنندگان به واحد معاینات روان‌پزشکی اداره کل پزشکی قانونی استان تهران در سال 3322. *مجله پزشکی قانونی ایران*، 22(2)، 333-999. قابل بازیابی از:

<http://sjfm.ir/article-1-809-fa.html>

نبوی رستاقی، سیدجلیل؛ بیات، ناصر؛ رجبی تاج امیر، ابراهیم؛ ساداتی، سیدجعفر. (7777). تحلیل فضایی جرم کیف‌قاپی در شهر ساری با استفاده از سامانه اطلاعات جغرافیایی. *فصلنامه پژوهش‌های انتظام اجتماعی*، 00(4)، 555-666. قابل بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_108541.html

Bessant, J., Hil, R., Watts, R., & Webber, R. (1999). Thinking the problem of youth violence and families. *Prevention*, 5.

<https://zaya.io/hovbk>

Brantingham, P. J., & Faust, F. L. (1976). A conceptual model of crime prevention. *Crime & Delinquency*, 22(3), 284-296. Retrieved from:

<https://doi.org/10.1177/001112877602200302>

Caplan, G. (1964). *Principles of Preventive Psychiatry*. New York: Basic Books.

Caplan, J. M., Kennedy, L. W., Drawve, G., & Baughman, J. H. (2021). Data-informed and place-based violent crime prevention: the Kansas City, Missouri risk-based policing initiative. *Police quarterly*, 24(4), 438-464. Retrieved from:

<https://doi.org/10.1177/10986111211003205>

Castelli, M., Sormani, R., Trujillo, L., & Popovič, A. (2017). Predicting per capita violent crimes in urban areas: an artificial intelligence approach. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, 8(1), 29-36. Retrieved from:

<https://doi.org/10.1007/s12652-015-0334-3>

Clarke, R. V. (1992). *Situational crime prevention: Successful case studies*. New York, NY: Harrow & Heston.

Clarke, R. V. (1997). *Situational crime prevention: Successful case studies*. (2nd ed.). New York, NY: Harrow & Heston.

Crawford, A. (1998). *Crime prevention and community safety: Politics, policies and practices*. Harlow: Longman

Eckblom, P. (2005). Designing products against crime. In *Handbook of crime prevention and community safety* (pp. 203–244). Portland: Willan.

Fountoulakis, K. N., & Gonda, X. (2017). Differential correlation of suicide and homicide rates according to geographical areas: a study with population-level data. *Psychiatry research*, 249, 167-171. Retrieved from:

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28104563/>

Gilling, D. (1997). *Crime prevention*. London: Routledge

Goldblatt, P., & Lewis, C. (Eds) (1998). *Reducing offending: An as-sessment of research evidence on ways of dealing with offending behavior*. Home Office Research Study, 187. London: HMSO.

Lab, Steven P. (2020). *Crime Prevention, Approaches, Practices, and Evaluations*. London: Routledge

Leavell, H. R., & Clarke, E. G. (1965). *Preventive medicine for the doctor in his community: An epidemiological approach* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

Mischel, W. (1968). *Personality and assessment*. New York, NY: Wiley.

Moore, DT W & Bowen, JC, DA. (2018). Proportion of violent injuries unreported to law enforcement. *JAMA Internal Medicine*,179(1),111-112. Retrieved from:

<https://jamanetwork.com/journals/jamainternalmedicine/article-abstract/2714299>

Sakran, J. V., Hargarten, S., & Rivara, F. P. (2022). Coordinating a national approach to violence prevention. *JAMA*, 328(12), 1193-1194. Retrieved from:

<https://jamanetwork.com/journals/jama/article-abstract/2796683>

Shah, S. A., & Roth, L. H. (1974). Biological and psychophysiological factors in criminality. In D. Glaser (Ed.), *Handbook of criminology* (pp. 101–173). Chicago, IL: Rand-McNally.

Sherman, L. W, Gottfredson, D., Mackenzie, D., Eck, J., Reuter, P., & Bushway, S. (1998). Preventing crime: What works, what doesn't, what's promising. *Washington, DC: National Institute of Justice*.

Tilley, N. (2010). Crime prevention. *Cullompton: Willan*.

Weisburd, S. (2021). Police presence, rapid response rates, and crime prevention. *The review of economics and statistics*, 103(2), 280-293. Retrieved from:

https://doi.org/10.1162/rest_a_00889

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی